

Døde hunder og all slags rustent jern og gamle klær...”

Krav om lukking av Østensjøbekken på 1920-tallet

Leif-Dan Birkemoe

Dette bilde er trolig tatt tidlig på 1930-tallet. Østensjøbekken er på det strekket vi kan se her lagt i rør. Den kom ut i åpningen under veien (Gamle Østensjøvei, nå Harry Fetts vei) rett under stabbesteinen til høyre. Kilde: Østensjø lokalhistoriske bilder. Bilde-nr.: 20100106.

Østensjøbekken var frem til ca. 1910 åpen helt fra Østensjøvannet og frem til Alnaelven ved Bryn jernbanestasjon. Gradvis ble bekken lukket, både av plasshensyn, men ikke minst fordi det luktet vondt av vannet. Man brukte bekken som avfalls plass, og kloakken fra husene i nærheten ble sluppet rett ut i bekken. Slik var det med mange av bekkene i Aker. Lukking ble etter hvert et allment folkekrav.

Myndighetene vegret seg over kostnadene med lukking og utsatte saken til opinionen var på bristepunktet. Les bare her hva som stod i *Østre Aker avis – Bryn og omegns velforeningers forbund*, for 9. desember 1921.

Under arbeidet med å bygge ny kulvert dukket det opp gamle kloakkrør med direkte utløp i Østensjøbekken. Foto: Leif-Dan Birkemoe, 30. juni 2011.

Det gikk et rent sjokk gjennom folket her oppe da Østensjøbekken plutselig en morgen gikk ½ meter over Østensjøveien og ødela denne et langt stykke og samtidig forårsaket andre ødeleggelser.

Årsaken var den store flom som rev med seg alt som lå i den åpne bekk så som døde hunder, allslags rustent jern (bl.a. store jernplater) og gamle klær o.s.v. som i flere år var samlet opp i bekkeleiet. Flommen førte det mot sluket hvor bekken er lagt i kloakkrør. Denne forunderlige samling fylte straks sluket og vannmassene brøt utover og langsmed Østensjøveien.

Vannet ødela noe forferdelig og vi tror katastrofen kunne vært unngått hvis bekken overensstemmende med Velforbundets henstilling hadde vært lukket, for det avfall som tettet sluket.

Myndighetene bør ta lærdom av dette og etterkomme Velforbundets henstilling om lukking som vi gjengir her:

”Til Akers Formannskap ad Østensjøbekkens lukning:

Beboerne langs Østensjøveiens nedre del (Bryn - Fettfabrikken) har nu i flere sommere fra denne kloakklignende bekk vært sterkt plaget av stanken.

De kommunale myndigheter er ganske sikkert også oppmerksom herpå. I det sentrale strøk bekken går, er det i de siste år oppført flere våningshus hvis kloakkledning munner ut i bekken og følgen er at stanken har tiltatt. Østensjøveien er undergravet så en del stabbesteiner er falt ned i bekken og ferdseleien der er ikke uten fare.

Velforbundet tillater seg derfor å henstille til det ærede formannskap og la den i 1925 påbegynte lukning av bekken fortsette opp til Fettfabrikken”.

Bryn og omegns velforenings forbund besto rundt 1930 av følgende velforeninger:

Alnabru Vel, Bryns Vel, Godlia Vel, Hellerud Vel, Høyenhall Vel, Høyenhall Hovedgårds Vel, Oppsal Vel, Rognerud Vel og Ryen Vel. Det var i stor grad vellene som målbar innbyggernes saker og brakte disse frem for Aker herredsstyre. For Østensjøbekkens del ble den i løpet av 1930-tallet lukket slik den er i dag - fra Mølledammen ned til Alna går den i rør.

Artikkelen stod første gang i Sothøna nr. 43 juni 2012.

Den gamle kulverten sees tydelig under Harry Fetts vei. Dette er også trolig del av den opprinnelige bekketrasé. Foto: Leif-Dan Birkemoe, 4. november 2011.

Tomten til Østensjøveien 81 i forbindelse med opprensning av miljøfarlige stoffer. Asfaltermulsjon (asfalt med giftig tjære) var lekket ut av tankene på Høyenhall Fabrikker og rent ned i bakken og trolig også videre til bekken. Vannet i forkant er regnvann. Foto: Leif-Dan Birkemoe, 30. juni 2011.

